

WSPOMNIENIE POŚMIERTNE

Profesor dr hab. n. med. Anna Koźmińska-Kubarska
In memoriam

Dwudziestego czwartego marca 2011 roku w Warszawie zmarła prof. dr hab. n. med. i mgr praw Anna Koźmińska-Kubarska, wieloletni członek Zespołu Redakcyjnego „Przeglądu Dermatologicznego”, adiunkt warszawskiej Kliniki Dermatologicznej, profesor zwyczajny Uniwersytetu w Kinszasie i Lubumbashi (Zair, Kongo).

Profesor Koźmińska była osobą wszechstronnie wykształconą, ciekawą świata, nastawioną społecznie, ale krytycznie do otaczającej rzeczywistości, dlatego Jej życiorys jest bardzo bogaty i ciekawy. Urodziła się w 1917 roku w Warszawie. Maturę ukończyła w 1934 roku w państwowym gimnazjum im. Klementyny z Tańskich Hoffmanowej, które było znane z wysokiego poziomu. Od 1934 do 1939 roku studiowała na Wydziale Prawa Uniwersytetu im. Józefa Piłsudskiego w Warszawie, uzyskując tuż przed wojną (czerwiec 1939 roku) dyplom magistra praw. W czasie studiów działała w Akademickim Związku Morskim (członek Zarządu Głównego), brała udział w organizowaniu obozów żeglarskich i rejsów dalekomorskich, a także jako sternik jachtowy morski pływała do Danii, Norwegii i Szwecji. Właśnie na morzu, podczas powrotu z rejsu do Szwecji, zastał ją wybuch wojny.

W czasie wojny prof. Koźmińska odbyła 2-letnią aplikację sądową w Sądzie Apelacyjnym w Warszawie i jednocześnie, już od grudnia 1939 roku, rozpoczęła działalność w Związku Walki Zbrojnej (potem AK). Początkowo była łączniczką w Biurze Propagandy i Informacji, a następnie (pod pseudonimem „Krystyna”) została kierownikiem II Zespołu Kol-

portażu Biuletynu Informacyjnego. Od 1942 roku działała jako kurier na szlakach zagranicznych w Dziale Łączności Zagranicznej Komendy Głównej AK „Zagroda” (pseudonim „Maja”). Podczas wpadki „Zagrody” została aresztowana, była przesłuchiwana przez Gestapo na Montelupich w Krakowie i w Alei Szucha w Warszawie, więziona przez 6 miesięcy w izolatce na Pawiaku i tuż przed wybuchem Powstania Warszawskiego wywieziona do obozu koncentracyjnego w Ravensbruck (więzień nr 49303), w którym pozostała do końca wojny. Za swoją działalność w czasie wojny została mianowana podporucznikiem AK, a także odznaczona Krzyżem Walecznych, Krzyżem Armii Krajowej oraz 4-krotnie Medalem Wojska Polskiego. W 1988 roku przyznano jej Krzyż Oświęcimski.

Po powrocie do Polski w maju 1945 roku prof. A. Koźmińska zamieszkała w Krakowie i w 1947 roku rozpoczęła studia na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Jagiellońskiego, które ukończyła w 1952 roku. Od drugiego roku studiów brała udział, w ramach Polskiego Związku Przeciwwenerycznego, w akcji „W” jako kierownik Oświaty Sanitarnej w województwie krakowskim i to był początek jej związków z dermatologią i wenerologią.

Po ukończeniu studiów lekarskich prof. Koźmińska pracowała przez rok jako asystent w Zakładzie Medycyny Sądowej w Krakowie, a w 1953 roku, wybierając jako kierunek zainteresowania dermatologię, przeniosła się do Warszawy i rozpoczęła pracę w Instytucie Wenerologii w Dziale Metodyczno-Organizacyjnym kierowanym przez dr. Tadeusza

Stępniewskiego i w Dziale Klinicznym pod kierunkiem prof. Edwarda Brunera. To właśnie prof. Bruner, ówczesny redaktor „Przeglądu Dermatologicznego”, wprowadził Ją do Zespołu Redakcyjnego naszego czasopisma, w którym pracowała przez prawie 15 lat (1956–1969), początkowo jako redaktor działu streszczeń, a następnie sekretarz naukowy.

Z chwilą likwidacji Instytutu Wenerologii prof. Koźmińska rozpoczęła pracę w warszawskiej Klinice Dermatologicznej. W tym czasie uzyskała specjalizację z dermatologii i wenerologii, a także stopień naukowy doktora i docenta nauk medycznych. Jej zainteresowania naukowe dotyczyły chorób tkanki łącznej, a badania nad twardziną zatytułowane „Zmiany mięśniowe w twardzinie a *dermatomyositis*” były przedmiotem Jej pracy doktorskiej, którą obroniła w 1962 roku. Stopień doktora habilitowanego uzyskała w 1969 roku na podstawie pracy „Zmiany naczyniowe w twardzinie ze szczególnym uwzględnieniem badań naczyń obwodowych”.

W 1969 roku prof. Koźmińska wyjechała do Zairu i po uzyskaniu tytułu profesora rozpoczęła pracę w Lubumbashi jako kierownik Katedry Dermatologii, a w latach 1971–1972 pracowała na Uniwersytecie Narodowym Zairu w Kinszasie. Po rocznym pobycie w Polsce (pracowała w Warszawie w Klinice Dermatologicznej) powróciła do Lubumbashi, gdzie objęła kierownictwo Uniwersyteckiej Kliniki Dermatologicznej, a także pełniła funkcję kierownika Departamentu Medycyny Wewnętrznej i Specjalistów oraz prodziekana do spraw nauki i kształcenia poddyplomowego. Do Polski powróciła na stałe w latach 90. ubiegłego wieku i będąc na emeryturze, zajęła się głównie historią polskiej dermatologii. Opublikowała w różnych opracowaniach historyczno-leksykonowych wiele biogramów polskich dermatologów, ponieważ chciała, jak się wyraziła, „aby wielu wspaniałych ludzi nie popadło w całkowite zapomnienie”.

Dorobek naukowy prof. A. Koźmińskiej liczy ponad 100 artykułów dotyczących zarówno zagadnień klinicznych, jak i oświaty sanitarnej, którą zajmowała się na początku pracy lekarskiej. Interesowała się również powstającym wówczas nowym

działem dermatologii – kosmetologią. Wydała 3-krotnie wznawianą i bardzo przystępnie opracowaną książkę pt. „Zarys kosmetyki lekarskiej” oraz „Pielęgnowanie zdrowia i urody”. Doświadczenie w dziedzinie chorób tropikalnych zdobyte podczas pracy w Afryce zaowocowało wieloma publikacjami oraz monografią „Dermatologia i wenerologia tropikalna”, wydaną w 1994 roku przez Wydawnictwo Lekarskie PZWL.

Profesor Koźmińska miała również szerokie zainteresowania pozamedyczne. Znała biegle język francuski, niemiecki, angielski i włoski, wiele podróżowała (głównie podczas pobytu w Afryce), poznając kulturę różnych krajów Afryki, Ameryki i Europy. Jej pasją, której oddawała się prawie do ostatnich lat życia, były piesze górskie wędrówki po Tatrach i Beskidach. Była osobą o wysokiej kulturze, w kontaktach z otoczeniem zachowywała pewien dystans, jednak po bliższym poznaniu i przekonaniu się o szczerości i prawości drugiej osoby stawała się otwarta, serdeczna i skłonna do pomocy osobom potrzebującym.

O wielu Jej działaniach na rzecz innych dowiedzieliśmy się dopiero podczas pogrzebu, który odbył się na warszawskich Starych Powązkach i miał charakter wojskowy. W pogrzebie uczestniczyło, poza nieliczną rodziną (mąż Leon Kubarski, pilot Armii Kraków, żołnierz AK – cichociemny, zmarł 2 tygodnie wcześniej), bardzo wielu przyjaciół i znajomych, a także poczet sztandarowy i młodzież z Liceum im. Marii Konopnickiej w Ostrowi Mazowieckiej, którym państwo Kubarscy się opiekowali i ufundowali wiele książek i sprzętu. Była też delegacją Muzeum Afrykańskiego w Olkuszu, w którym powstała w 2007 roku oddzielna sala im. Anny i Leona Kubarskich, mieszcząca liczne zbiory zgromadzone przez nich w Afryce.

Profesor Anna Koźmińska pozostanie na zawsze w naszej pamięci i chcielibyśmy, aby była również znana przez młodsze pokolenie dermatologów, którzy być może nigdy się z Nią nie zetknęli.

Zespół Redakcyjny
„Przeglądu Dermatologicznego”